

THỰC TRẠNG MÔ HÌNH PHÁT TRIỂN THỂ DỤC THỂ THAO QUẦN CHÚNG Ở KHU VỰC THÀNH THỊ VÀ NÔNG THÔN VIỆT NAM

Nguyễn Đại Dương*
Đình Quang Ngọc**

Tóm tắt:

Đề tài tổng hợp kết quả điều tra khảo sát, phân tích các yếu tố thành phần tác động, chi phối tới hoạt động TDTT của người dân, từ đó sơ đồ hóa mô hình phát triển TDTT quần chúng ở khu vực thành thị và nông thôn. Trên cơ sở đó phân tích những vấn đề còn tồn tại trong từng mô hình và xác định những điểm giống và khác nhau giữa 02 mô hình phát triển TDTT quần chúng ở khu vực thành thị và nông thôn.

Từ khóa: Thể dục thể thao quần chúng, phát triển Thể dục thể thao, nông thôn, thành thị.

The current development situation of mass physical training and sports at urban and rural areas of Vietnam

Summary:

The thesis summarizes the results of survey, analyzes the factors that affect and influence people's physical training activities. Therefore, the thesis systemizes the development model of mass physical training and sports in urban and rural areas, village. On that basis, the thesis analyzes the outstanding issues in each model and identifies similarities and differences between the two models of mass sports development in urban and rural areas.

Keywords: Mass physical training and sports, rural and urban area

BẬP VẤN ĐỀ

Tác động, thúc đẩy đồng thời hỗ trợ, tổ chức cho người dân tích cực tham gia các hoạt động TDTT quần chúng luôn là mục tiêu và nhiệm vụ quan trọng mà Đảng, Nhà nước giao cho các cấp chính quyền địa phương. Chính vì vậy để phát huy được hiệu quả các hoạt động liên quan, tác động và thúc đẩy mạnh mẽ sự phát triển của TDTT quần chúng, cần thiết phải có sự nghiên cứu đầy đủ toàn diện về các yếu tố thành phần trong mô hình phát triển TDTT quần chúng ở các khu vực, địa phương, trên cơ sở đó phân tích sự tác động của các yếu tố thành phần trong mô hình tại các khu vực, địa bàn khác nhau, làm căn cứ để xây dựng các mô hình phát triển TDTT quần chúng phù hợp với từng khu vực dân cư khác nhau. Chính vì vậy chúng tôi tiến hành nghiên cứu: "Thực trạng mô hình phát triển TDTT quần chúng ở khu vực thành thị và nông thôn Việt Nam".

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Các phương pháp sử dụng trong quá trình nghiên cứu gồm: Phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu; Phương pháp phỏng vấn; Phương pháp toán học thống kê.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN

1. Thực trạng mô hình phát triển Thể dục thể thao quần chúng ở khu vực thành thị

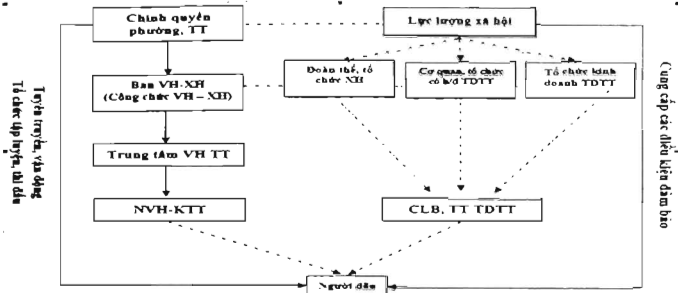
Để đánh giá xác thực nhất mô hình phát triển TDTT quần chúng ở khu vực thành thị, đề tài tiếp cận phân tích mô hình quản lý TDTT cấp Phường – Thị trấn thông qua xác định, phân tích các yếu tố thành phần và mối liên hệ của các yếu tố trong mô hình. Theo đó mô hình phát triển TDTT quần chúng ở khu vực thành thị cấp Phường – Thị trấn như sau:

Quan sát sơ đồ 1 nhận thấy, hoạt động tập luyện TDTT của người dân chịu sự tác động và chi phối của 2 chủ thể chính gồm: Chủ thể quản lý nhà nước gồm: Chính quyền phường, thị trấn, Ban Văn hóa – Xã hội, Trung tâm Văn hóa – Thể thao và Nhà văn hóa - Khu thể thao khu phố; Chủ thể quản lý xã hội thường là bộ phận phụ trách phong trào của các tổ chức như: Đoàn thể, tổ chức xã hội, các cơ quan tổ chức có hoạt động thể thao và các tổ chức kinh doanh TDTT.

Kết quả khảo sát đối với chủ thể quản lý nhà nước cho thấy, mặc dù 100% các phường được khảo sát đều có 01 công chức văn hóa thuộc Ban Văn hóa – Xã hội kiêm phụ trách công tác TDTT,

*GS.TS, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

**PGS.TS, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

Sơ đồ 1. Sơ đồ thực trạng mô hình phát triển TĐTT cấp Phường - Thị trấn theo khu vực dân cư ở Thành thị

tuy nhiên vẫn còn 42.59% chưa thành lập Trung tâm Văn hóa – Thể thao và hiệu quả hoạt động được đa số đánh giá ở mức trung bình (38.71%) và chưa tốt (25.81%). Mặc dù vậy có tới 77.98% khu phố đã có Nhà Văn hóa – Khu thể thao, cao hơn mục tiêu chung năm 2020 của cả nước (70% khu phố có Nhà Văn hóa - Khu TT), tuy nhiên do chưa có cán bộ chuyên trách, có chuyên môn nên hiệu quả hoạt động còn hạn chế.

Kết quả khảo sát đối với chủ thể quản lý xã hội cho thấy, 62.96% số người được hỏi đánh giá mức độ tham gia của các đoàn thể và các tổ chức khác vào hoạt động TĐTT quần chúng ở mức tích cực, số còn lại đánh giá ở mức vừa phải. Như vậy có thể thấy, đây là lực lượng có vai trò quan trọng trong việc phát triển TĐTT quần chúng tại các khu dân cư ở thành thị.

2. Thực trạng mô hình phát triển Thể dục thể thao quần chúng ở khu vực nông thôn

Khi khảo sát thực trạng mô hình phát triển TĐTT quần chúng ở khu vực nông thôn, đề tài đã tiếp cận khảo sát thực trạng mô hình vì mô, phát triển TĐTT ở cấp xã tại các địa phương xây dựng nông thôn mới. Từ kết quả phân tích các yếu tố thành phần và mối liên hệ giữa các yếu tố, đề tài đã sơ đồ hóa được mô hình như trình bày ở sơ đồ 2

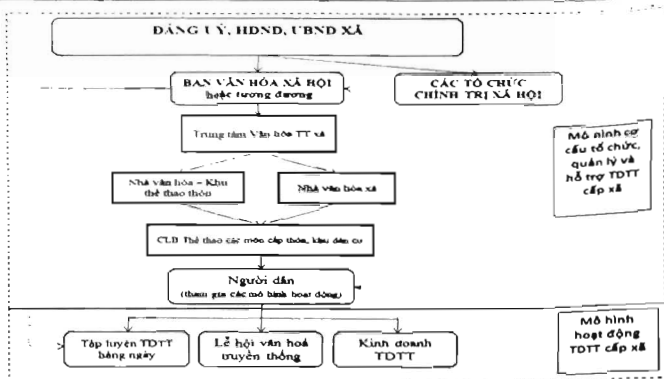
Quan sát mô hình ở sơ đồ 2 có thể thấy, các hoạt động TĐTT của người dân ở các địa phương xây dựng nông thôn mới cũng chịu sự tác động và chi phối quản lý và hỗ trợ từ 2 chủ thể:

Quản lý nhà nước gồm: Ban văn hóa xã hội hoặc nông đương, Trung tâm Văn hóa thể thao xã, Nhà văn hóa – Khu thể thao thôn và Nhà văn hóa xã, Câu lạc bộ thể thao các môn cấp thôn, khu dân cư; Các tổ chức chính trị xã hội.

Khảo sát đối với chủ thể quản lý nhà nước cho thấy, 100% các xã được khảo sát đều có Nhà văn hóa xã, Nhà văn hóa – Khu thể thao thôn, 98.14% các xã có Trung tâm Văn hoá - Thể thao và 90% các xã có Câu lạc bộ TĐTT cấp xã. Tuy nhiên thực tế thu được chỉ có 39.53% các xã có Ban Văn hoá, xã hội (hoặc tương đương).

Khảo sát đối với chủ thể quản lý xã hội cho thấy, thành phần tổ chức xã hội tham gia, hỗ trợ các hoạt động TĐTT ở cơ sở tương đối đa dạng ở các tổ chức, trong đó lực lượng đông đảo nhất là Đoàn thanh niên (92.09%) và các tổ chức xã hội- lần lượt chiếm tỷ lệ % là Hội Phụ nữ (86.51%); Hội Nông dân (86.05%); Mặt trận Tổ quốc 83.26%; Hội Người cao tuổi (81.86%) Hội Cựu chiến binh (80%). Tuy nhiên chưa có cơ sở TĐTT phòng chữa bệnh và Hội TĐTT, các hộ kinh doanh TĐTT bắt đầu phát triển song số lượng còn khiêm tốn. Do vậy đa số người dân ở nông thôn chưa được tiếp cận các dịch vụ chăm sóc sức khỏe, làm giảm đi hiệu quả công tác TĐTT quần chúng ở nông thôn.

Khi sơ sản 02 sơ đồ về mô hình phát triển TĐTT quần chúng ở khu vực thành thị và nông thôn ở cấp độ xã, phường, thị trấn chúng ta có thể dễ dàng nhận thấy: Hoạt động TĐTT của

Sơ đồ 2. Thực trạng mô hình phát triển TĐTT quần chúng ở các địa phương xây dựng nông thôn mới

người dân đều chịu sự tác động, chi phối của 2 chủ thể chính: Chủ thể quản lý nhà nước và chủ thể quản lý xã hội. Tuy vậy giữa hai khu vực vẫn có sự khác biệt nhất định. Các CLB thể thao các môn ở khu vực nông thôn chịu sự chi phối từ chủ thể quản lý nhà nước là các Nhà Văn hóa - Khu thể thao thôn và Nhà Văn hóa xã, trong khi CLB thể thao ở khu vực thành thị chịu sự chi phối, tác động từ các tổ chức xã hội. Mặt khác, các hoạt động TĐTT quần chúng của người dân khu vực nông thôn ở cấp xã còn chịu sự ảnh hưởng, tác động nhiều từ các lễ hội văn hóa truyền thống.

KẾT LUẬN

Mô hình phát triển TĐTT quần chúng ở khu vực nông thôn và thành thị có những điểm tương đồng và khác biệt, cụ thể:

- Những điểm tương đồng: Hoạt động TĐTT của người dân đều chịu sự chi phối, tác động từ 02 chủ thể quản lý nhà nước và quản lý xã hội: Các yếu tố thành phần trong các mô hình này ở các xã, phường, thị trấn chưa hoàn toàn đồng nhất, vẫn còn các địa phương chưa có đầy đủ 100% các yếu tố thành phần theo mô hình, do vậy cũng có những tác động chưa tích cực và không giống nhau tới hiệu quả phát triển TĐTT quần chúng;

- Những điểm khác biệt: CLB thể thao ở thành thị chịu sự tác động chi phối chính từ các tổ chức xã hội, trong khi đó ở khu vực nông thôn chịu sự tác động, chi phối từ chủ thể quản lý nhà nước là Nhà Văn hóa - Khu thể thao thôn và Nhà Văn hóa xã. Và ở khu vực nông thôn, ngoài các yếu tố như ở thành thị, lễ hội văn hóa truyền thống là 1 yếu tố có ảnh hưởng quan trọng tới các hoạt động TĐTT của người dân.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Chính trị (2010), Nghị quyết số 08-NQ/TW ngày 1 tháng 12 năm 2010 về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, tạo bước phát triển mạnh mẽ về Thể dục, Thể thao đến năm 2020, Bà Thu.
2. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2013), Quy hoạch tổng thể phát triển hệ thống thiết chế văn hóa, thể thao cơ sở giai đoạn 2013 - 2020, định hướng đến 2030, Hà Nội
3. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2014), Thông tư số 2393/VBHN-BVHTTDL ngày 22/7/2014 Quy định mẫu về tổ chức, hoạt động và tiêu chí của Nhà Văn hóa, Khu Thể thao thôn.
4. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2018), Báo cáo Tổng kết công tác năm 2018 và phương hướng, nhiệm vụ năm 2019 của Tổng cục Thể dục thể thao.